

EGZAMIN WSTĘPNY
DO GIMNAZJUM NR 3 ZESPOŁU SZKÓŁ PRZYMIERZA RODZIN

Przeczytaj uważnie tekst. Potem odpowiedz na pytania. Wybierz jedną z podanych możliwości oznaczonych literami A, B, C, D. Tylko jedna odpowiedź jest poprawna. Odpowiedzi na pytania zaznacz znakiem X w karcie odpowiedzi.

Michael Ende, Acharaje

W środku nocy Bastiana zbudził osobliwy szmer. Nie umiał sobie wytłumaczyć, co to było. Ogień wygasł, otaczała go całkowita ciemność. Potem poczuł na ramieniu dłoń Atreju i usłyszał jego szept:

- Co to jest?
- Ja też nie wiem – odszepnął.

Doczołgali się do wejścia jaskini, skąd dochodził szmer, i wsłuchali się uważniej.

Brzmiało to jak przytłumione łkanie i płacz z nieprzeliczonych gardel. Lecz nie miało w sobie nic ludzkiego ani też jakiegokolwiek podobieństwa do zwierzęcych skarg. Był to jakby ogólny szum, który niekiedy wznosił się ku westchnieniu jak spieniona fala, a potem opadał z powrotem, aby po jakimś czasie wznieść się na nowo. Był to najżałośniejszy dźwięk, jaki Bastian kiedykolwiek słyszał.

- Żeby chociaż można było coś zobaczyć – szepnął Atreju.
- Zaczekaj! – odparł Bastian. – Mam przecież Al'Tsahitr.

Wyciągnął błyszczący kamień z kieszeni i unióś w górę. Światło było łagodne jak blask świecy i bardzo słabo rozjaśniało kotlinę, lecz ta poświata wystarczyła, aby obu przyjaciółom ukazać widok tak wstrętny, że z obrzydzenia dostali gęsiej skórki.

W kotlinie pełno było niekształtnych robaków, długich jak ludzka ręka, o skórze, która wyglądała, jakby była owinięta w brudne, postrzępione szmaty i łachmany. Spomiędzy ich fałd mogły wysuwać coś w rodzaju śluzowatych kończyn, które przypominały z wyglądu macki polipów. Każdy z robaków u końca swojego ciała spoglądał spod łachmanów dwójgim oczu, oczu bez powiek, z których nieustannie płynęły łzy. One same i cała kotlina były mokre od tych łez.

W chwili, gdy padł na nie blask Al'Tsahiru, zastygły w bezruchu i można było zobaczyć, czym się dopiero co zajmowały. Pośród nich wznosiła się wieża z najdelikatniejszego srebrnego filigranu¹ – piękniejsza i cenniejsza od wszystkich budowli, jakie Bastian widział w Amarganth. Wiele robakopodobnych stworów najwyraźniej było właśnie zajętych wdrapywaniem się na tę wieżę i składaniem jej z poszczególnych części. Teraz jednak wszystkie znieruchomiały i wlepiły wzrok w światło Al'Tsahiru.

– Biada! Biada! – rozległ się w kotlinie przerażony szept. – Oto nasza brzydota stała się jawna! Biada! Biada! Czyje oko nas ujrzało? Biada! Biada! Biada, że same musimy siebie oglądać! Kimkolwiek jesteś, okrutny intruzie, bądź miłoścywi i ulituj się, zabierz od nas to światło.

Bastian podniósł się.

¹ filigran - 1. technika wykonywania ornamentów i przedmiotów, zwykle niewielkich rozmiarów, z drucików złotych i srebrnych łączonych w misterne desenie. 2. przedmiot wykonany tą techniką. 3. o kimś, o czymś delikatnym, drobnym, małym, kruchym.

– Jestem Bastian Baltazar Buchs – oznajmił. – A kim wy jesteście?

– Jesteśmy Acharaje – brzmiała jękliwa odpowiedź. – Acharaje, Acharaje! Jesteśmy najniezwyklejszymi stworzeniami Fantazjany!

Bastian milczał i popatrzył skonsternowany na Atreju, który również wstał i stanął u jego boku.

– Wobec tego wy – zapytał – zbudowaliście Amarganth, najpiękniejsze miasto Fantazjany?

– Tak jest, ach – zawołały stwory – ale zabierz to światło i nie patrz na nas. Miej litość!

– I wy wypłakaliście Jezioro Łez Murhu?

– Panie – jęknęli Acharaje – jest tak, jak mówisz. Lecz pomrzemy ze wstydu i przerażenia samymi sobą, jeśli nadal będziesz nas zmuszał, byśmy stali w twoim świetle. Czemu tak okrutnie pomnażasz naszą udrękę? Ach, myśmy nic nie zrobili i nikogo dotąd nie urazili naszym widokiem.

Bastian wsunął kamień Al’Tsahir z powrotem do kieszeni i zrobiło się ciemno choć oko wykol.

– Dzięki! – zawołały rozelkane głosy. – Dzięki za twoje zmiłowanie i litość, panie!

– Chciałbym z wami porozmawiać – powiedział Bastian. – Chcę wam pomóc.

Było mu wręcz niedobrze od wstępu i współczucia dla tych nieszczęsnych kreatur. (...)

– Ach – zakwiliły żalosne głosy – któż może nam pomóc?

– Ja! – zawołał Bastian. – Noszę AURYN.

Nagle zapadła cisza. Płacz ustał całkowicie.

– Skąd tak ni z tego, ni z owego wzięliście się tutaj? – zapytał Bastian w ciemność.

– Mieszkamy w ciemnych głębiach ziemi – odpowiedział mu szept jakby wielogłosowego chóru – aby ukrywać nasz widok przed słońcem. Tam oplakujemy nieustannie nasz los i naszymi łzami wypłukujemy z archaicznych skał niezniszczalne srebro, z którego potem przedziemy ów filigran, co go widziałeś. Tylko w najmroczniejsze noce ośmielamy się wydostać na powierzchnię, a te jaskinie to nasze wyjścia. Tu na górze składamy wtedy to, cośmy przygotowali na dole. I właśnie ta noc była dość ciemna, żeby oszczędzić nam naszego własnego widoku. Dlatego tu jesteśmy. Naszą pracą staramy się powetować² światu naszą brzydotę i znajdujemy w niej trochę pocieszenia.

– Ale to przecież nie wasza wina, że tacy jesteście! – stwierdził Bastian.

– Ach, są rozmaite winy – odpowiedzieli Acharaje. – Można zawinić czynem, myślą – my zawiniliśmy naszym istnieniem.

– Jak mogę wam pomóc? – spytał Bastian, który z litości był bliski łez.

– Ach, wielki dobroczyńco – zawołał Acharaje – który nosisz AURYN i masz moc wybawienia nas – prosimy cię tylko o jedno: daj nam inną postać!

– Uczynię to, nic się nie martwcie, biedne robaki! – powiedział Bastian (...). – Od jutra będziecie się nazywali nie Acharaje, Wiecznie Zapłakani, tylko Wtomigraje, Wiecznie Roześmiani.

(fragment powieści *Niekończąca się historia*, tłum. S. Błaut)

Zadanie 1.

Zanim Bastian i Atreju spotkali Acharaje, najprawdopodobniej:

- a) szukali wejścia do podziemnych korytarzy Acharajów,
- b) wędrowali do Amarganth, gdyż Bastian chciał ujrzyć piękne budowle tego miasta,
- c) wędrowali po Fantazjanie w nieznanym nam celu,
- d) poszukiwali wież ze srebrnego filigranu.

² powetować - odbić, wynagrodzić sobie coś, np. szkodę, stratę, odrobić, naprawić jakieś niepowodzenie.

Zadanie 2.

Zdanie, które najlepiej opisuje sytuację Acharajów, to:

- a) Są pożyteczne dla środowiska naturalnego.
- b) Są na świecie niepotrzebne.
- c) Dzięki pracy przyczyniają się do upiększania świata.
- d) Budzą wstręt u wszystkich mieszkańców miasta Amarganth.

Zadanie 3.

Acharaje są:

- a) pracowite, smutne, nieszczęśliwe,
- b) pracowite, smutne, gnuśne,
- c) pyszne, nieszczęśliwe, egocentryczne,
- d) szczone, nieszczęśliwe, pracowite.

Zadanie 4.

To, że narrator jest wszechwiedzący, najlepiej potwierdza cytata:

- a) *W środku nocy Bastiana zbudził osobliwy szmer.*
- b) *Był to najżałośniejszy dźwięk, jaki Bastian kiedykolwiek słyszał.*
- c) *Bastian milczał i popatrzył skonsternowany na Atreju, który również wstał i stanął u jego boku.*
- d) *Bastian wsunął kamień Al'Tsahir z powrotem do kieszeni i zrobiło się ciemno choć oko wykol.*

Zadanie 5.

O narratorsze możemy powiedzieć, że jest:

- a) subiektywny, pierwszoosobowy,
- b) obiektywny, trzecioosobowy,
- c) subiektywny, trzecioosobowy,
- d) obiektywny, pierwszoosobowy.

Zadanie 6.

Znak (...), który pojawia się w tekście, oznacza, że:

- a) czytelnik powinien w tym momencie przemyśleć zachowania bohaterów,
- b) w tym momencie upływa dużo czasu,
- c) w ostatnim zdaniu tłumacz dokonał ważnej zmiany,
- d) opuszczono fragment oryginalnego tekstu.

Zadanie 7.

W zdaniu *Światło było łagodne jak blask świecy i bardzo słabo rozjaśniało kotlinę, lecz ta poświata wystarczyła, aby obu przyjaciołom ukazać widok tak wstrętny, że z obrzydzenia dostali gęziej skórki.* znajdują się:

znajdują się:

- a) uosobienie, porównanie, epitety,
- b) porównanie, epitety, związek frazeologiczny,
- c) porównanie, epitety, neologizm,
- d) epitety, związek frazeologiczny, neologizm

Zadanie 8.

Wyrazy zaplakani i roześmiani to:

a) synonimy,	c) neologizmy,
b) antonimy,	d) wyrazy pokrewne.

Zadanie 9.

W pierwszym zdaniu podmiotem jest wyraz:

a) nocy,	c) zbudził,
b) Bastiana,	d) szmer.

Zadanie 10.

Ile orzeczeń jest w zdaniu: *Tam oplakujemy nieustannie nasz los i naszymi łzami wyplukujemy z archaicznych skał niezniszczalne srebro, z którego potem przędziemy ów filigran, co go widziałeś.*

a) jedno,	c) cztery,
b) trzy,	d) pięć.

Zadanie 11.

Wyraz *stworzenie* możemy podzielić na:

- a) 8 głosek,
- b) 5 spółgłosek i 4 samogłoski,
- c) 5 spółgłosek twardych,
- d) 2 samogłoski ustne i 2 samogłoski nosowe.

W tej części sprawdzianu wykonuj zadania zgodnie z poleceniami.

Zadanie 12.

Podaj synonimy wyrazów:

a) piękny	c) wstręt
b) udreka	d) zobaczyć

Zadanie 13.

W przytoczonym tekście narrator często wspomina o różnego rodzaju dźwiękach. Z fragmentów, w których nazywa je, opisuje, porównuje, wypisz:

- a) jedno najtrafniejsze porównanie
-
-
- b) jeden najciekawszy rzeczownik nazywający dźwięk

- c) jeden przemawiający do wyobraźni epitet wraz z rzeczownikiem
-
- d) jeden wyraz dźwiękonaśladowczy

Zadanie 14.

Przyjrzyj się opisom. Co sprawia, że łatwo sobie wyobrazić Acharaje?

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 15.

Argument to wypowiedź potwierdzająca lub obalająca sąd o czymś; dowód, motyw, racja. Sformułuj argument, który potwierdzi, że fragment *Acharaje* pochodzi z powieści fantastycznej.

.....

.....

.....

Zadanie 16.

Acharaje zbudowały Amarganth, przepiękne miasto, w którym każda budowla została wzniesiona z wielką dbałością o każdy szczegół. Jak nazywa się dziedzina sztuki, której istotą jest projektowanie, wznoszenie i artystyczne kształtowanie wszelkiego rodzaju budowli?

.....

Zadanie 17.

W jakich miastach znajdują się - wypisane poniżej - wyjątkowe budowle:

a) Big Ben	d) Kreml
b) Krzywa Wieża	e) Bazylika św. Piotra
c) Łuk Triumfalny	f) Wawel
	g) Koloseum

Zadanie 18.

Acharaje składają swoje budowle tylko w najciemniejsze noce. W ciągu roku są trzy takie noce. W ciągu jednej nocy mogą wybudować z przygotowanych wcześniej elementów 10 metrów wieży. Ile lat zajmie im wybudowanie wieży, która będzie miała 510 m.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 19.

Wzdłuż alejki Argarat Acharaje chcą ustawić srebrne posązki. Takie same posązki chcą ustawić wzdłuż alejki Barghk. Acharaje wybudowały już 30% wszystkich potrzebnych posązków. Zostało im do wybudowania 91 posązków. Ile posązków będzie się znajdowało w sumie przy obu alejkach?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 20.

Na planie Fantazjany w skali 1 : 200 odległość między posązkami w alejce Argarat jest równa 1,5 cm. Ile wynosi odległość między tymi posązkami w terenie?

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 21.

1 gram srebra kosztuje 2 złote i 20 groszy. Acharaj wyplukał swoimi łzami 75 grama tego kruszcu. Czy Atreju stać na wykupienie tej ilości srebra, jeśli ma w swojej sakiewce 2 banknoty dwudziestozłotowe, 1 banknot dziesięciozłotowy, 13 monet pięciozłotowych i 28 banknotów dwuzłotowych.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 22.

Acharaje zaplanowały, że budowa świątyni zajmie im 12 lat. Budową miało się zajmować 512 Acharajów, każdy pracujący z jednakową wydajnością. Po 3 latach Bastian odmienił połowę z nich na Wtomigraje. Wtomigraje przestały pracować. Tempo pracy każdego z pozostałych Acharajów nie zmieniło się. Ile czasu zajmie jeszcze Acharajom wybudowanie wieży?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 23.

Opracuj hasło *Acharaje* do Encyklopedii Stworzeń Fantazjany.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

KARTA ODPOWIEDZI

1.	A	B	C	D
2.	A	B	C	D
3.	A	B	C	D
4.	A	B	C	D
5.	A	B	C	D
6.	A	B	C	D
7.	A	B	C	D
8.	A	B	C	D
9.	A	B	C	D
10	A	B	C	D
11	A	B	C	D

BRUDNOPIS